

Tilburg University

Dwangmiddelen en rechtsmiddelen.

Groenhuijsen, M.S.; Knigge, G.

Publication date:
2002

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):

Groenhuijsen, M. S., & Knigge, G. (Eds.) (2002). *Dwangmiddelen en rechtsmiddelen. Derde interimrapport onderzoeksproject Strafvordering 2001*. Kluwer.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Inhoudsopgave

Algemeen deel	1
Dwangmiddelen en rechtsmiddelen. Algemeen deel	3
<i>Prof. mr. G. Knigge</i>	
1 Inleiding	3
1.1 De inhoud en opzet van dit rapport	3
1.2 Samenstelling onderzoeksgroep	6
1.3 Samenstelling begeleidingscommissie	6
2 Samenhang met wat voorafging	7
2.1 Karakter van het onderzoek	7
2.2 Ankerpunten	12
2.3 Doorlopende onderzoekslijnen	15
2.3.1 Drie sporen-proces	15
2.3.2 Onderzoek ter zitting	17
2.3.3 Vooronderzoek	18
2.3.4 Opsporing; taken en bevoegdheden	21
2.3.5 Strafvordering; verhouding met andere rechtsgebieden	23
3 Samenvattend overzicht van de voorstellen	26
3.1 Het derde spoor; plaatsbepaling en vormgeving	26
3.2 Het stelsel van rechtsmiddelen	36
3.3 Het hoger beroep	42
3.4 Normering van de opsporing	46
3.5 De ‘bijzondere’ opsporing	51
3.6 Particuliere opsporing	60
3.7 Aanhouding en ordehandhaving	63
3.8 Het slachtoffer in het vooronderzoek	65

Bijzonder deel	77	
1 Buitengerechtelijke afdoening II	79	
<i>Mr. A.R. Hartmann</i>		
1	Inleiding	79
2	Het geldend recht	81
2.1	De huidige buitengerechtelijke afdoeningsmogelijkheden	81
2.1.1	De transactie	81
2.1.2	De schikking	87
2.1.3	Sepotmogelijkheden	90
2.1.4	Bijzondere sepotmogelijkheden	92
2.2	Voorlopige waardering	96
2.3	Evaluatie	104
3	Interne rechtsvergelijking	105
3.1	De Vierde tranche van de Algemene wet bestuursrecht	105
3.2	Algemene bepalingen	108
3.3	Bepalingen inzake de bestuurlijke boete	110
3.4	Evaluatie	117
4	Externe rechtsvergelijking	119
4.1	Inleiding	119
4.2	Duitsland	120
4.3	Engeland en Wales	127
4.4	Schotland	131
4.5	Evaluatie	134
5	De boete in het Gemeenschapsrecht	135
5.1	De bestuurlijke boete en het Gemeenschapsrecht	135
5.2	De normering van de boete in het Gemeenschapsrecht	137
5.3	Evaluatie	145
6	Positionering buitengerechtelijke procedure	146
6.1	Inleiding	146
6.2	Sanctiebevoegdheid	151
6.3	Welke strafbare feiten?	157
6.4	Welke sanctie?	160
6.4.1	Boete	160
6.4.2	Andere sancties	162
6.5	Vervangende hechtenis	169
6.6	Sanctie-opleggende instantie	176

6.7	Voorzieningen en rechtswaarborgen	179
6.8	Beroep op de rechter	184
7	Verhouding tot de huidige buitengerechtelijke afdoeningsmogelijkheden	189
7.1	Verhouding tot de transactie	189
7.2	Verhouding tot de schikking	189
7.3	Verhouding tot het sepot	190
7.4	Verhouding tot de bijzondere sepotmogelijkheden	191
8	Schets van een wettelijke regeling	192
 2 Het stelsel van gewone rechtsmiddelen		199
<i>Mr. E.F. Stamhuis</i>		
1	Inleiding	199
2	Kenmerkende voorzieningen van het huidige recht	200
2.1	Hoger beroep	200
2.2	Cassatie	206
2.3	Verzet	211
3	Verdragsrechtelijke aspecten	214
4	Reschtsvergelijking	218
4.1	Duitsland	218
4.1.1	Rechtsmiddelen en vonnissen	218
4.1.1.1	Inleiding	218
4.1.1.2	Hoger beroep	220
4.1.1.3	Revision	227
4.1.2	Kosten van het rechtsmiddel; § 473 StPO	231
4.1.3	Wiedereinsetzung im vorigen Stand	233
4.1.4	Rechtsmiddelen tegen het Strafbefehl	236
4.1.5	Rechtsmiddelen in de administratieve afdoening van wetsovertredingen	240
4.1.6	De bijzondere toegang tot het Bundesverfassungsgericht	243
4.2	Frankrijk	244
4.2.1	Inleiding	244
4.2.2	Hoger beroep	245
4.2.3	Cassatie	249
4.2.4	Verzet	250
4.3	Engeland	252
4.3.1	Inleiding	252

Inhoudsopgave

4.3.2	Uitspraken van het Magistrates' Court	254
4.3.2.1	Beroep op het Crown Court	254
4.3.2.2	Beroep op het Divisional Court	258
4.3.3	Uitspraken van het Crown Court	262
4.3.3.1	Beroepsmogelijkheden voor de veroordeelde	262
4.3.3.2	Beroep ingesteld door de Attorney-General	269
4.3.3.3	Interlocutoir appel	270
4.3.4	Verwijzing naar de appelrechter door de Criminal Cases Review Commission	271
4.3.5	De toegang tot het House of Lords	272
4.4	Conclusies uit de rechtsvergelijking	274
5	Voorstellen voor een nieuwe regeling	276
5.1	Gewone rechtsmiddelen	276
5.2	Toegang tot de hogere rechter	278
5.2.1	Drempels en/of andere beperkingen voor de partijen	278
5.2.2	Het slachtoffer	287
5.3	Fresh determination en het verzet	290
5.4	Hoger beroep	296
5.5	Cassatie	300
5.5.1	Aard van het rechtsmiddel	300
5.5.2	Cassatieberoep tegen vrijspraken	305
5.6	Eén hogere voorziening: appel of cassatie	318
5.7	Samenvattend overzicht	326

3 Het hoger beroep 329

Prof. mr. M.S. Groenhuijsen & prof. mr. J. de Hullu

1.	Schets van het geldend recht	329
1.1	Inleiding	329
1.2	De (on)toelaatbaarheid van partieel appel	334
1.3	Het middenstelsel	337
1.4	Voorlopige beoordeling van het geldend recht	343
2.	Straatsburgse rechtspraak	355
3.	Rechtsvergelijking	360
3.1	Inleiding	360
3.2	Externe rechtsvergelijking	360
3.2.1	Afbakening van het onderwerp	360
3.2.2	Duitsland	362

3.2.3	Frankrijk	368
3.2.4	Engeland	372
3.3	Enkele intern-rechtsvergelijkende opmerkingen over het appel	377
4.	Uitgangspunten voor een nieuwe regeling	383
4.1	Inleiding	383
4.2	Het karakter van hoger beroep; implicaties	384
4.3.	Uitwerking op hoofdlijnen	388
4.3.1	De inzet van het geding in appel	388
4.3.2	Voortvarende behandeling	393
4.3.3	Het middenstelsel	395
4.3.4	Duplicatie van onderzoekshandelingen	399
4.3.5	Verstek	402
4.3.6	De beslissing in hoger beroep	407
4.3.6.1	Bevestigen of vernietigen	407
4.3.6.2	Zelf afdoen of verwijzen naar de rechter in eerste aanleg?	410
4.3.7	Beperkingen in de beslissingsvrijheid van de appelrechter; eenparigheidsregels	421
4.3.8	Meer ruimte voor een alleensprekende rechter in appel?	426
 4 Normering van de opsporing		 437
<i>Mr. Y.G.M. Baaijens-van Geloven & mr. J.B.H.M. Simmelink</i>		
1	Inleiding. Aanduiding onderwerp	437
2	Systematiek van de wettelijke regeling	442
2.1	Inleiding	442
2.2	‘Opsporing’ en ‘dwangmiddelen’ in het huidige wetboek	443
2.3	De grondwettelijke opdracht tot codificatie van het strafprocesrecht	449
2.4	Algemene uitgangspunten voor een nieuwe regeling	452
2.4.1	Karakter van de nieuwe regeling	452
2.4.2	Bijzondere onderwerpen in de regeling van de opsporing	454
2.4.3	Algemene uitgangspunten bij de normering van bevoegdheden	468
2.4.3.1	Inleiding	468
2.4.3.2	De rol van de vrijwilligheid	469
2.4.3.3	Normering van bevoegdheden: de rechtspraak van het EVRM	483
2.4.3.4	Differentiatie in de normering	497
2.4.3.5	Indeling van bevoegdheden	504

Inhoudsopgave

3	Rechtsvergelijking: het Duitse en Engelse recht	511
3.1	Inleiding	511
3.2	Duitsland	511
3.2.1	Normering van opsporingshandelingen	513
3.2.2	De bevoegde autoriteiten en de toezichts- en/of gezags- structuren	517
3.2.2.1	De politie	517
3.2.2.2	Het OM	519
3.2.2.3	De rechter	519
3.2.3	Bevoegdheidsverruimende omstandigheden	522
3.2.3.1	‘Gefahr im Verzug’	522
3.2.3.2	‘Frischer Tat’	524
3.2.4	Samenvatting	524
3.3	Engeland	525
3.3.1	Normering van opsporingshandelingen	525
3.3.2	De bevoegde autoriteiten en de toezichts- en/of gezagsstructuren	531
3.3.2.1	De politie	531
3.3.2.2	Het OM	533
3.3.2.3	De rechter	534
3.3.3	Bevoegdheidsverruimende omstandigheden	536
3.3.4	Samenvatting	536
4	Het toedelingsvraagstuk	538
4.1	Inleiding	538
4.2	Het huidige recht	539
4.3	Wat leert vreemd recht?	542
4.4	Uitgangspunten voor een nieuwe regeling	543
4.4.1	Een platte toedelingsstructuur en een piramidale toezichtsstructuur	543
4.4.2	Vormen van toezicht	545
4.4.3	De toezichthoudende autoriteiten	546
4.4.4	De toetsingscriteria	548
4.4.5	Plaatsvervangend optreden bij spoed en heterdaad	550
5	Voorwaarden bij opsporingsbevoegdheden	552
5.1	Inleiding	552
5.2	Het huidige recht	553
5.3	Wat leert vreemd recht?	558
5.4	Uitgangspunten voor een nieuwe regeling	561
5.4.1	Normering van de strafprocessuele bevoegdheden	561

5.4.2	Algemene regeling van proportionaliteit en subsidiariteit	562
5.4.3	Systematische vormgeving van de gevallen en gronden	565
5.4.4	Samenvatting	570
6	Het verschoningsrecht van professionele geheimhouders	570
6.1	Inleiding	570
6.2	Het huidige recht	571
6.3	Buitenlands recht	573
6.3.1	‘Geheimhouders’ in de Duitse StrafprozeBordnung	573
6.3.2	Het ‘legal privilege’ in het Engelse recht	578
6.4	Uitgangspunten voor een nieuwe regeling	580
7	Controle	584
7.1	Inleiding	584
7.2	Het huidige recht	586
7.3	Uitgangspunten voor een nieuwe regeling	589
8	Tot besluit	597

5 De verhouding tussen het Wetboek van Strafvordering, de opsporingsbevoegdheden in bijzondere wetten en de buitengewone opsporing. 599

Mr. N.J.M. Kwakman

1	Inleiding; aanduiding van het onderwerp	599
2	Geldend recht: handhavingsmodaliteiten, -taken en -bevoegdheden in het voortraject van de rechtshandhaving	602
2.1	Schematisch overzicht van functionarissen, handhavingsmodaliteiten, -taken en -bevoegdheden	602
2.1.1	De functionarissen	602
2.1.2	Handhavingsmodaliteiten	607
2.2	Handhavingsmodaliteiten, -taken en -bevoegdheden in bijzondere wetten	612
2.2.1	De wettelijke systematiek in de milieuwetgeving	613
2.2.1.1	Handhaving door de reguliere politie	613
2.2.1.2	Handhaving door toezichthoudende ambtenaren	614
2.2.1.3	Handhaving door buitengewone opsporingsambtenaren	618
3	Beoordeling van het geldend recht	622
4	Intermezzo: harmonisatie van de (ruimere) opsporingsbevoegdheden in beleidsinstrumentele wetten?	628
5	Enkele uitgangspunten voor een nieuwe regeling	644

Inhoudsopgave

6	Voorstellen voor een nieuwe regeling	651
6.1	Inleiding	651
6.2	Het grondmodel	651
6.2.1	Reguliere opsporingsambtenaren	654
6.2.2	Toezichthoudende ambtenaren met een beperkte opsporingstaak	660
6.2.3	Bijzondere opsporingsdiensten	663
6.2.4	Een restcategorie opsporingsambtenaren	668
6.3	De wettelijke regeling	675
6.3.1	De wettelijke systematiek: enkele wettechnische implicaties	676
7	Tot slot	687

6 Bedrijfsmatig georganiseerde particuliere opsporing en (het Wetboek van) s/Strafvordering 689

Prof. dr. C. Fijnaut

1	Inleiding	689
2	Een confrontatie van twee werelden: dogmatiek en feitelijkheid	690
2.1	De uitgangspunten van de commissie-Ort	690
2.2	Een booming business	692
2.3	Het gebrek aan weerklank in de rechtsleer	695
2.4	De negatie van het probleem door de Hoge Raad	696
3	Het vroegere beleid inzake de bedrijfsmatig georganiseerde particuliere opsporing	701
3.1	De aanhaking bij de Wet op de weerkorpsen	701
3.2	De Werkgroep Beveiliging en Bewaking	702
3.3	De herziening van de Wet op de weerkorpsen	705
3.4	De draagwijdte van de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus	710
3.5	De rol van de Wet politieregisters en de Wet bescherming persoonsgegevens	716
3.6	De opstelling van de Enquêtecommissie Opsporingsmethoden en de Wet bijzondere opsporingsbevoegdheden	720
4	Hoe rechercheren de particuliere recherchebureaus in de praktijk?	725

4.1	Het baanbrekende onderzoek van A. Hoogenboom	725
4.2	De (onrechtmatige) vergaring van (strafrechtelijke) gegevens	727
4.3	De (overige) onderzoeksmethoden van de recherchebureaus	730
5	Het huidige beleid inzake de particuliere en de reguliere opsporing	735
6	Enkele voorstellen voor de herregulering van de bedrijfsmatig georganiseerde particuliere opsporing	740
6.1	Haar inbedding in het Wetboek van Strafvordering: niet de meest passende oplossing	740
6.2	Voor een ingrijpende herziening van de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus	742
6.3	Aanvullende maatregelen in het kader van het Wetboek van Strafvordering	746
7	Besluit	749

7 Aanhouding ter handhaving van de openbare orde 751

Mr. A.E. Harteveld

1	Inleiding	751
2	De bestuurlijke ophouding in de Gemeentewet	752
3	De verhouding met strafvorderlijke bevoegdheden	757
4	Vrijheidsbeneming als instrument ter handhaving van de openbare orde	759
5	Korte externe rechtsvergelijking	760
6	Naar een gemengde grondslag?	763
7	Uitgangspunten	765
8	Art. 5 EVRM	768
9	Uitwerking van de bevoegdheid tot aanhouding ten behoeve van de handhaving van de openbare orde	769
	Bijlage	771

8 Het Slachtoffer in het vooronderzoek 773

Prof. mr. M.S. Groenhuijsen & mr. N.J.M. Kwakman

1	Geldend recht	773
1.1	Inleiding	773
1.2	Regels en het onderliggende systeem	776

Inhoudsopgave

1.3	Enige rechtspraak omtrent de Wet Terwee	790
1.4	Enige achtergrondinformatie van empirische aard	795
2	Het slachtoffer en het EVRM	800
3	Rechtsvergelijking	804
3.1	Inleiding; afbakening van het onderwerp	804
3.2	Informatie	805
3.3	Bejegening en bescherming	807
3.4	Afronding	813
4.	Keuzen en uitgangspunten	814
4.1	Inleiding	814
4.2	Desiderata	819
4.3	Welke rechten dienen in het Wetboek te worden opgenomen	830
4.4	Sancties op niet-naleving	834
5	Implicaties van de keuzen en uitgangspunten voor de wettelijke regeling	838
5.1	Inleiding	838
5.2	Het recht op voorlichting en uitleg	853
5.3	Het recht op kosteloze rechtsbijstand	861
5.4	Participatie in het strafproces	880
5.5	Enkele participatierechten	888
5.5.1	Het recht om informatie te verschaffen	889
5.5.2	De aangifte door het slachtoffer	900
5.5.3	Het slachtoffer als getuige	904
5.5.4	Het recht van het slachtoffer om zich als benadeelde te voegen in het strafproces; consequenties voor het vooronderzoek	908
5.5.5	Het recht op inzage in het procesdossier	924
5.6	De art. 12 Sv procedure	929
5.7	De second opinion; het recht om een tweede beoordeling te vragen omtrent de kwaliteit van het opsporingsonderzoek	938
5.8	Het recht om een onderzoekshandeling uit te lokken	941
5.9	Het recht op bescherming	948
5.10	Het recht op een vlotte afdoening van de strafzaak	958
5.11	Alternatieve afdoening	964
5.12	Het recht op een correcte bejegening; afsluiting	971

Algemeen deel

